

Így ünnepeltek elődeink

III. rész

Díszpolgárunk köszöntése

Endrőd sok kiváló embert adott az országnak. Közülük kiemelkedő helyet foglal el Rózsahegyi Kálmán. 1926-ban már az egész országban ismerték, szerették, aki Debrecenben, Kolozsvárott, Nagyváradon, Aradon, Székelyföldön sikert sikerre halmozott, a Nemzetibe történt meghívása fokozatosan a legnagyobbak közé sorolta.

Falunkban akkor teljesedett ki neve, amikor Piktör Szabó Imre mozit létesített. (Szeptemberi számunk 152. oldal) Különösen az akkor nagyon divatos népszínművekben nyújtott nagyszerű alakításokat, melynek nyomán 1923-ban a Nemzeti Színház Örökös tagja lett. „Az már nem játék volt, hanem az élet. Élte a színpadon a szerepet. Olyan tökéletesen és hitelesen, hogy a nézőket valósággal varázslatba ejtette.

1926. február 16-án az ott töltött 25 éves működését jubileumi jutalommal értékelték. Hosszú lenne felsorolni a köszöntők nevét: a Kormányzó úron, Augustza főhercegnőn át Endrőd küldöttségéig. Jutalomjátékában a „Cigány”-ban ejtette bámulatba az előkelő telt házat. Utána köszöntőkkel, dalokkal ünnepeltek. Budapest 19 legjobb prímásából összeállított „királyi banda” húzta a hallgatókat.

Másnap délben, a mester otthonában volt fogadás az Endrőd-Gyomai küldöttség tiszteletére. Tizenketten ültek asztalnál, többek között: Dr. Zeőke Antal képviselő, Dr. Pálka Pál főszolgabíró, Finta Albert a község főjegyzője, Dr. Kovács Péter orvos, Kner mester a világhírű gyomai nyomdász, Dr. Tóth István ügyvéd és az endrődi bíró Kurilla Mihály.

Itt adták át a művésznak a díszpolgári oklevelet, mely élete végéig a mester szobájának fő dísze volt.

1926 nyarán látogatott haza a község díszpolgára, akit nagy lelkesedéssel fogadott a Község népe. Húsztagú bandérium kísérte a feldíszített hintót, mely Gyoma vasútállomásától hozta a művészt. A községháza feldíszített tanácstermében fogadták. Azután vendéglátói társaságban végigkocsikázott a falun. Útján a lelkes földijei mindenütt nagy éljenzéssel fogadták. Délután az Erzsébet ligetben ünnepi műsorral köszöntötték. Az összegyűlt ezrek tapsa, orkánszerű éljenzése kikényszerítette az ünnepeltből is a dalt:

Elindultam szép hazámból

Híres kis Magyarországból...

Akkor tudta meg a falu népe, hogy hamarosan tengerentúli útra megy, hogy felkeresse az Amerikába vándorolt magyarokat, hogy: „... szikrát vigyen a magyar életről, és lánggra lobbantsa a kialudt szívek tüzét, vagy fellángoltassa a pislákolókat...” Csoda-e, hogy megrendítő hatással volt dala a hallgatókra? Még azoknak is szívébe mart, akiknek nem volt közeli hozzátartozójuk a távozottak között. (1904-14 között Endrőd minden tizenharmadik lakója távozott a korlátlan lehetőségek hazájába.) Sokaknak könnyet csal szemükbe, mikor az országos hírű Farkasinszki Imre hegedűjén felsírt fájó-keserűen a dal, a közkedvelt dalárda közreműködésével:

Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek.

Hosszú út porából köpönyeget veszek.

Este a Korona nagyvendéglő, az egykori mozi nagy terme volt a vendéglátó díszvacsora színhelye. Kovács Etelka (később Szabó Elekné), Finta Jolán (később Dr. Borsi Vince főjegyzőné), és tucatnyi leánytársuk díszes magyarruhában szolgálta fel a 300-as létszámú vacsorához az ízletes falatokat. Igazi nép tósztok hangzottak el, melyek közül kiemelkedik Újházi Miklós megyei főkántorunk énekszóval elmondott köszöntése:

Ereggy büszkeségünk, Endrőd község dísze,

„Vidd el üzenetünk Ígéret földjére,

Hogy mi hazavárjuk a hős földiinket.,

Istenünk vezesse megtérő léptüket...

A csodás hangulatot követte a fejedelmi lakoma. Itt hangzott el a szívélyes meghívás a téli körvadászatra, melyet az ünnepelt örömmel elfogadott.

Ez időtől gyakori vendég volt majálisok, júniálisok ünnepelt résztvevője Rózsahegyi Kálmán, aki mellett az endrődi születésű csongrádi főkántor, Kalmár Illés, az országos hírű búcsúztatók szerzője, Újházi Miklós, a nótaszerző Murgács Kálmán, és község kiváló prímásai Farkasinszki Imre és Dógi Gyula is mindig megtisztelték gyönyörű muzsikájukkal. Akkor kapta Rózsahegyi azt a gyönyörűsége díszpárnát az endrődi asszonyoktól, melyet unokája Rózsahegyi Marika pár évvel ez előtt hazahozott New Yersiből s az iskolának ajándékozott a névadó ünnepségen.

A róla elnevezett iskola mellett Rózsahegyi Kálmán nevét a városban könyvtár, és utca is őrzi.

A róla formált szobor 2000. május óta településünk szimbóluma lett.

Minden tanév végén, májusban az iskola „Rózsahegy Nappal” zárja az évet, s ez a nap egyben az immár a negyvenéves Endrődiek Baráti Körének találkozója lett.